

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีความผันผวน และมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทยมีการผลิตน้ำมัน ได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ต้องนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางพลังงาน เมื่อปี 2548 รัฐบาลจึงมีนโยบาย ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชปาล์มน้ำมันเพื่อเป็นพลังงานทดแทน เพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานในยุคพลังงานเชื้อเพลิงมีราคาแพง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตอบสนองนโยบายโดยได้จัดตั้ง โครงการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันขึ้น โดยมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในระหว่างปี 2548- 2552 ทั้งสิ้นจำนวน 5 ล้านไร่

จังหวัดตราดเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในเขตพื้นที่ส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันตาม ประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจังหวัดตราดได้กำหนดให้ “ปาล์มน้ำมัน” เป็นพืช ยุทธศาสตร์หลักที่กำหนดไว้ใน ยุทธศาสตร์การพัฒนাজังหวัด เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และเพื่อเป็นพืชทางเลือกของเกษตรกรในการทดแทนผลไม้ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจเดิมของจังหวัด ตราด เพราะ ในช่วงเดือนเมษายน ถึงเดือน มิถุนายนของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงฤดูที่ผลผลิตทางการเกษตร ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ส่งผลให้ราคาผลผลิตของเกษตรกร ตกต่ำ จังหวัดจึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต โดยการแปรรูป และการลดอุปทานของผลไม้ด้วยการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นทดแทน

โดยที่เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ชาติคือ ต้องการให้ประชาชนได้รับโอกาสเข้าสู่ทุน ที่ดินทำกิน และได้รับการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่ม โอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ ให้แก่เกษตรกร ซึ่งเป้าประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดในการสร้างมูลค่าเพิ่ม สินค้าเกษตร เพื่อแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จังหวัดตราดจึง ได้ขอรับงบประมาณ เพื่อดำเนินการ โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันให้เป็น โครงการนำร่อง ในวงเงินงบประมาณ 10,000,000 บาท (สิบล้านบาทถ้วน) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เพื่อ ดำเนินการ โครงการดังกล่าวในพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดตราด ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอเขา

สมิง และอำเภอป่าไร่ พื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น 6,000 ไร่ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดพื้นที่การปลูกผลไม้ และส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นพืชพลังงานทดแทน

จากการดำเนินการ โครงการดังกล่าวเมื่อปี 2549 พบว่ายังประสบปัญหาในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาคสนาม การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น จึงต้องมีการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราด ปี 2549 เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงรูปแบบ โครงการและรายละเอียดกิจกรรมต่างๆภายใต้โครงการ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของเกษตรกร หากมีการดำเนินการ โครงการใน ลักษณะดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

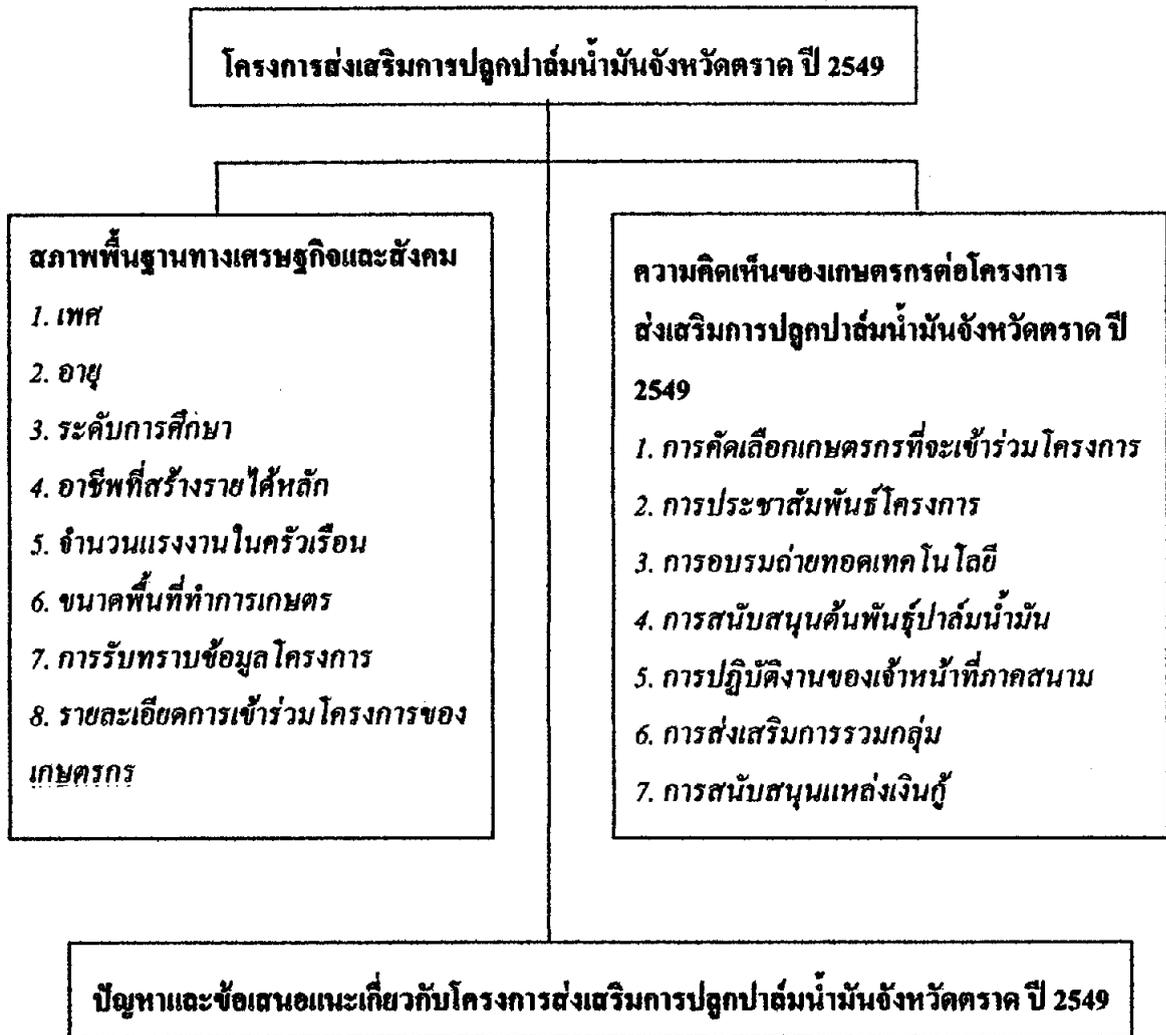
2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราดปี 2549

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราด ปี 2549

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราด ปี 2549

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราด ปี 2549 มีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราด ปี 2549 ที่ดำเนินการใน 3 อำเภอคือ อำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอบ่อไร่

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

“ความคิดเห็น” หมายถึง การประเมินค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามความรู้สึกและตามข้อเท็จจริง โดยผ่านการพูดหรือการเขียน

“ความคิดเห็นต่อโครงการ” หมายถึง การประเมินค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามความรู้สึก และตามข้อเท็จจริง โดยผ่านการพูดหรือการเขียนของเกษตรกรต่อกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรมภายใต้ โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราด ปี 2549

“เกษตรกร” หมายถึง ประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการ ปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราดปี 2549

“พื้นที่โครงการ” หมายถึง สถานที่ที่ดำเนินการโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราดปี 2549 ได้แก่พื้นที่อำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด

“ปัจจัยการผลิต” หมายถึง ดินพันธุ์ปาล์มน้ำมันจำนวน 22 ดันต่อไร่ที่เกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการได้รับจากโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราดปี 2549

“โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราดปี 2549” หมายถึงกิจกรรมที่ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจำนวน 10 ล้านบาทจาก งบประมาณการพัฒนาจังหวัดตราดใน ปีงบประมาณ 2549 ภายใต้ชื่อโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราด ปี 2549

“เกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร” หมายถึงระเบียบข้อบังคับใช้ในการคัดเลือกประชาชน เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราด ปี 2549

“การประชาสัมพันธ์โครงการ” หมายถึง การเผยแพร่ข้อมูลโครงการส่งเสริมการปลูก ปาล์มน้ำมันจังหวัดตราดปี 2549 ผ่านกระบวนการต่างๆทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคล เพื่อให้ เกษตรกรได้รับทราบข้อมูล

“การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี” หมายถึง การให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตปาล์ม น้ำมันที่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราดปี 2549

“เจ้าหน้าที่ภาคสนาม” หมายถึง บุคลากรที่โครงการจ้างให้ทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ อำเภอละ 1 คน

“การส่งเสริมการรวมกลุ่ม” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มปรับปรุงคุณภาพปาล์มน้ำมัน

“การสนับสนุนเงินทุน” หมายถึง การจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตราดปี 2549 ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

“แหล่งเงินทุนของโครงการ” หมายถึง สถาบันการเงินที่สนับสนุนเงินทุนให้แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งก็ประกอบด้วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และธนาคารออมสินจำกัด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 รับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อนำข้อมูลไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

6.2 นำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในอนาคต หรือโครงการส่งเสริมการเกษตรอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง